

Zoran Jonić, Predškolska Ustanova “Pčelica”, Niš, Srbija

*Jadranka Kocić, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta u Prištini,
Leposavić, Srbija (Kosovo&Metohija) Srbija*

Mirjana Petrović, Predškolska Ustanova “Pčelica”, Niš, Srbija

RAZVOJ SPORTSKE KULTURE U VRTIĆIMA GRADA NIŠA

1. Uvod

Sa pretpostavkom da postoji nedovoljno fizičko angažovanje dece predškolskog uzrasta u okviru Ustanove i van nje, nedovoljna ”sportska pismenost” vaspitača, roditelja i dece, krenulo se u realizaciju projekta ”Komunikacija i kultura u sportu”. Prvobitni cilj projekta je bio podizanje nivoa zdravlja dece, podizanje nivoa sportske kulture, pružanje edukativnih i zabavnih sadržaja porodici, deci i vaspitačima i otvaranje vrtića prema lokalnoj zajednici.

Tokom 2007. godine, nakon sveobuhvatnog sistematskog pregleda dece predškolskog uzrasta u Dispanzeru za sportsku medicinu na teritoriji grada Niša, utvrđen je ogroman broj dece sa nekim od deformiteta stopala (od pregledanih 1331 deteta sa nekim od deformiteta stopala uočeno je 802, a bez deformiteta 529 dece, ili 60,2% sa uočenim deformitetima stopala).

Ovakav alarmantni podatak naveo je autore da se pojačano angažuju kako bi se utvrdilo, kroz anketiranje roditelja, inicijalno stanje stepena uključenosti dece u sportske klubove i različite sportske organizacije, da bi se utvrdila ”sportska pismenost”, tj informisanost samih roditelja o mogućnostima i ponudama koje pruža sredina i Grad. Došlo se do podataka da je informisanost roditelja na niskom nivou.

S druge strane, prateći rad i angažovanje samih vaspitača u Ustanovi, uočeno je da u njihovom svakodnevnom radu sa decom (preventivno vežbanje, jutarnje vežbanje, motoričke aktivnosti, muzičko-ritmičke igre...), ne koriste početne elemente sportova u dovoljnoj meri, a to je posledica nedovoljne sportske informisanosti, tj ”sportske pismenosti”.

Pomenute činjenice nagnale su autore da se detaljnije angažuju u cilju poboljšanja datog stanja, izradom projekta ”Komunikacija i kultura u sportu”. Na opšte zadovoljstvo i sreću dece, naišlo se na prijatelje koji su razumeli ideje i finansijski ih podržali.

2. Metode

2. 1. Razvoj sportske kulture u vrtićima grada Niša

Stručna služba u saradnji sa rukovodstvom PU ”Pčelica” iz Niša, kao i pedagozima iz oblasti fizičke kulture, izradila je Projekat ”Komunikacija i kultura u sportu” 2007. godine. Projekat je predstavljao ideju o izgradnji i opremanju travnatih terena za sportsko-rekreativne aktivnosti najmlađih u dvorištu vrtića ”Cvrčak ” u Nišu, kao i moguće raznovrsne adekvatne aktivnosti koje bi se obavljale sa decom predškolskog uzrasta u okviru Ustanove. Travnati tereni u vrtićima bili su smela vizija koja se u velikoj meri razlikovala od realnosti. Na opšte zadovoljstvo i na sreću dece,

naišlo se na prijatelje koji su razumeli ideje i finansijski ih podržali. Krajem 2007. godine počelo se sa izgradnjom terena. U okviru terena izgrađena je mini atletska staza, mini teren za fudbal, mini teren za košarku i mini teren za odbojku. Svi tereni su obloženi veštačkom travom.

Početak projekta podrazumevao je obuhvat dece između 3 do 7 godina starosti. Međutim, tokom realizacije projekta naišlo se na izvanredan odaziv roditelja i lokalne zajednice, te se počelo sa opremanjem mini sale za jaslene grupe (deca od 1-3 godine starosti). Radi se o stalnoj postavci rekvizita (iz palete Pertinijevih proizvoda) u holu vrtića, delu koji koriste isključivo jaslene grupe. Mini salu u međuvremenu deca su preimenovala u igraonicu koju rado koriste u svrhu slobodnih i usmerenih aktivnosti. Igraonica je od velike pomoći u periodu adaptacije dece na uslove boravka u vrtiću, kao i kada atmosferski uslovi ne dozvoljavaju da najmlađi koriste travnate terene van objekta.

Proces izgradnje terena u dvorištu vrtića završen je sredinom septembra 2008. godine. Obavešteni su i zaintrigirani sportski klubovi u gradu za rad sa decom na novoizgrađenim terenima, a u skladu sa prirodom i vrstom sporta. Rado su se odazvali fudbalski klub, košarkaški klub, odbojkaški klub, atletski klub, klub za ritmičku gimnastiku, aikido klub, džudo klub, teniski klub, dok su, na inicijativu stručnih saradnika Ustanove, deca posećivala i aktivno se angažovala tokom sezone i na klizalištu u gradu, kao i na skijanju na Kopaoniku u organizaciji Ustanove. Tako su deca, kao i njihovi roditelji i vaspitači, primila sveobuhvatne informacije i početna saznanja iz široke lepeze različitih sportskih disciplina, dobila na svojoj motoričkoj pismenosti i saznavala u kojoj sportskoj disciplini bi se opredelila kasnije u sportskom ili rekreativnom smislu.

Kada vremenski uslovi nisu dozvoljavali da deca koriste travnate terene, u sportskoj sali vrtića, treneri sportskih klubova sa teritorije grada, obučavali su i uvežbavali sa decom početne elemente ritmičke gimnastike, džudo-a, aikido –a, ritmičko-plesnih elemenata, deca su posećivala teniske terene i upoznavala se sa početnim osnovama tenisa. Tokom zimskih meseci deca su posećivala i klizalište, koja su uz pomoć instruktora klizanja, zajedno sa vaspitačima uspešno savladala početne osnove klizanja na ledu. Naročiti stimulans predškolskoj deci bila su i školska deca koja su pružala pomoć u savladavanju tehnike klizanja na ledu.

Kada su vremenski uslovi dozvoljavali korišćenje terena, po tačno utvrđenom rasporedu po različitim sportovima, sportski klubovi su se odazivali.

3. Diskusija

Tokom meseca septembra stučna lica iz fudbalskog kluba radila su sa decom na savladavanju početnih osnova fudbalske igre. Tom prilikom deca su upozata i sa osnovnim pravilima, tehnikom rada bez lopte i sa loptom, a u saradnji sa stručnim saradnicima i vaspitačima Ustanove. Uključen je i ženski fudbalski klub iz Niša koji je dao zavidan doprinos radeći sa devojkicama. Primećena je velika zainteresovanost roditelja, kao i radost same dece.

Tokom meseca oktobra uključen je stručnjak iz odbojkaškog kluba koji je predstavio metodski postupak obučavanja dece u radu sa loptom bez i preko mreže, kao i osnovna pravila odbojkaške igre, primerena nivou dece predškolskog uzrasta.

Tokom meseca novembra u okviru sale za fizičko vaspitanje deca su imala prilike da vide prikaz i probaju osnovne elemente ritmičke gimnastike bez i sa

rekvizita. Te aktivnosti su se odvijale uz obaveznu muzičku pratnju, te su izazivale posebno interesovanje dece i divno prijatno raspoloženje i psihičko rasterećenje.

U mesecu decembru stručnjaci iz aikido kluba prezentovali su i vežbali sa decom osnove stavova i držanja, kao i blokove i parterne elemente aikida. Takođe su deca edukovana kako usmeriti energiju u pozitivnom smeru, kako kanalisati agresivno ponašanje i pretvoriti ga u telovežbeni proces.

Tokom meseca januara deca iz pomenutog, ali i ostalih vrtića, redovno su posećivala klizalište u gradu. Te aktivnosti su realizovane u grupama sa stručnim saradnicima i vaspitačima, a instruktori klizanja su ih uvela u prve korake klizačkog umenja. Deca i vaspitači su uspešno savladali sve početne elemente klizanja na ledu.

Zimovanje, koje je tradicija Ustanove, realizuje su februara meseca. Ustanova poseduje 80 pari skija i neophodne opreme, a okosnica u promovisanju zimovanja i zimskih sportova je Škola skijanja koju sprovode stručni saradnici za fizičko vaspitanje iz Ustanove. Svake zime od 400 do 700 mališana iz Ustanove savlada početne osnove skijanja.

Meseca marta i aprila sproveden je rad u okviru atletskih disciplina hodanja, trčanja, skoka u dalj i u vis. Na sveopšte zadovoljstvo primećen je zavidan broj veoma talentovane dece.

U mesecu maju u saradnji sa košarkaškim klubom sprovedena je obuka dece osnovnim elementima košarkaške igre, kao i osnovnim pravilima košarke.

Letnji meseci planirani su za rad sa decom u plivačkim disciplinama i aktivnostima na vodi. S obzirom da je naš grad bogat brojnim i razvijenim sportovima na vodi, bazeni su iz mnogo razloga bili malo dostupni deci. Stoga se sa zadovoljstvom može istaći da je u jednom od vrtića Ustanove u narednom periodu predviđena izgradnja bazena, što će u velikoj uskoro meri deci približiti tajne vodenih sportova.

Mora se napomenuti da je u početku sprovođenja Projekta "Komunikacija i kultura u sportu" bila uočena izvesna nespремnost klubova za rad sa decom predškolskog uzrasta, s obzirom da je u našoj praksi primetno uključivanje mladih u klubove na znatno starijem uzrastu. Međutim, kroz stalnu razmenu informacija i aktivnosti zajedničkim radom na izradi programa za mlađe uzraste i povremenim uključivanjem stručnih saradnika u neposredni rad, prevazišle su se sve početne teškoće.

Stručni saradnici Ustanove u saradnji sa trenerima sportskih klubova, otkrivali su i podsticali talente za pravi izbor sporta. Na tom polju odvijala se intenzivnija saradnja sa roditeljima, uz čiju saglasnost su deca upućivana u intenzivniji rad u okviru sportskih klubova.

Ovakvo savremeno izgrađen teren, kao i korišćenje, dostupan je deci vrtića Cvrčak i deci pet okolnih vrtića, ali ne zadovoljava potrebe dece iz devetnaet vrtića rasutih po čitavom gradu. Imajući to u vidu, rukovodstvo Ustanove u saradnji sa lokalnom samoupravom ostvarilo je izgradnju još dva travnata terena u dva vrtića na različitim lokacijama u gradu. Time je potvrđen veliki značaj i bitna uloga same ideje projekta "Komunikacija i kultura u sportu", kao i blagodeti koje je on doneo deci uključenoj tokom prethodne dve godine, tako što se ideja proširuje na znatno veći broj populacije dece u gradu.

4. Zaključak

Projektom "Komunikacija i kultura u sportu" postignut je višestruki značaj. Deci je pružen znatno viši nivo zdravstvene i sportske informisanosti i kulture. Roditeljima, deci i vaspitačima predočen je znatno viši nivo sportske kulture i informacija o potrebi bavljenja telesnim vežbanjem. Samim uključivanjem predstavnika sportskih klubova roditelji su dobili besplatne usluge. Zavidan broj dece uključen je u veliki broj sportskih klubova, čime su klubovi omasovljavali svoje članstvo, odakle su mogu crpeti talente. Vaspitači su obogatili sadržaje svoga rada. Korišćenje sadržaja i osnovnih elemenata pojedinih sportskih disciplina doprinelo je stvaranju bolje, opuštenije i prijatnije atmosfere u grupi.

U konačnom, postignuta je znatno prisnija saradnja i bolja komunikacija Ustanove, vrtića i lokalne zajednice. Stvorena je pozitivna atmosfera i predočen je imperativ da su psihosomatski i aberacijski zdrava deca osnov napretka i svetle budućnosti čitave zajednice.

Mnogima je ovo prvi mali – veliki korak u svet sporta.

Literatura:

1. Ivanović, M. (2002). Vežbe oblikovanja i elementarne motoričke igre, Valjevo, Grafiti, Co..
2. Kocić, J. i sar. (2009). Osnove kineziologije i sportova estetsko-koordinacionog karaktera, Pedagoški fakultetu u Jagodini Univerziteta u Kragujevcu.
3. Kocić, J., Tošić, S. (2009): Praktikum za metodiku nastave fizičkog vaspitanja smer-vaspitač predškolske ustanove, Pedagoški fakultetu u Jagodini Univerziteta u Kragujevcu.
4. Koturović, Lj., Jeričević, D. (1988): Korektivna gimnastika, Sportska knjiga, Beograd.
5. Milanović, LJ., Stamatović, M. (2004). Metodika nastave fizičkog vaspitanja, Užice, Učiteljski fakultet.
6. Nemeč, P. (1999). Elementarne igre i njihova primena, Beograd, Idea.
7. Radisavljević, M. (1992): Korektivna gimnastika sa osnovama kineziterapije, FFK Beograd.
8. Perić, D., Cvetković, N. (2003): Budi prav-bičeš zdrav, Biblioteka Grada Beograda.
9. Ratković, R. (2009): Metodika fizičkog vaspitanja, Narodna biblioteka Arilje i VŠS za obrazovanje vaspitača, Pirot.
10. Zavišnik, J., Pišot, R. (2005). Gibalna/športna aktivnost za zdravlje otrok in mladostnikov, Kopar, Institut za kineziološka istraživanja.

SPORT CULTURE DEVELOPMENT IN KINDERGARDENS IN NIŠ

In assume that there is insufficient physical angagement in children, insufficient teachers`, parents`, and child`s „sport entelligence“, it was decided to realize the project „Communication and culture in sport“. Previous aim of project was growing up the health level in children, growing up the level of sport culture, giving educative and entertaining contents to familly, children, and teachers, such as opening kindergardens to local society. To satisfaction and happiness of children, it was find friends which understood ideas and which supported in financial way. At the end of 2007. year it was start to build sport outdoor grass terrains in kindergarden yard „Cvrčak“ in Niš. It was build athlet track, outdoor mini foodball, basketball and voleyball. After that more interested was sport clubs in town to work with children at their own fields, which contributed greather affirmation an growing health and sport culture level in children. In one year lasted ciclus, sport clubs affirmed their work, showing and training children the bases of sports elements, such as attracted children in sport clubs in cooperation with physical education expert service Office. In that way clubs reached a lot of members, parents had painless favor, teachers varies work contents, and in children it was grown up health and sport culture level. In cooperation with coaches many of them could find and induced tallent to sport activities right choise. It was more intensive cooperated with parents. To many of them it was the first small-great step in sport world.